

30 **ARTICLE 19**
YEARS

محدودیت اینترنت

گشایش‌ها و محدودیت‌های آنلاین در ایران

آذر ۱۳۹۶

تاکنون به دست نیم میلیون نفر رسیده است.

انتشار مجموعه «محدودیت اینترنت» را در سال ۲۰۱۶/۱۳۹۴ آغاز کردیم. اولین گزارش این مجموعه در ماه مارس ۲۰۱۶/اسفند ۱۳۹۴ با عنوان «پروژه اینترنت ملی ایران»، به بررسی ایده اینترنت حلال در ایران پرداخته است. این گزارش با اینفوگرافی‌هایی با نام «به زودی...»

خشکسویی اینترنت ایران»

همراه بود. دومین گزارش از این مجموعه با عنوان «جنگ نرم و تاکتیک‌های

سایبری در ایران» در فوریه

۲۰۱۷/بهمن ۱۳۹۵ منتشر

شد. این مقاله به تاکتیک‌ها

و شبکه‌های آنلاینی

می‌پردازد که در تولید و

ترویج محتوای ایدئولوژیک

مجاز حکومتی و نیز

حمله‌های سایبری (جنگ

نرم ایران) فعال هستند. از

آن زمان، مجموعه ما برای

درک بهتر و مستند سازی

تمام عوامل محدود کننده

اینترنت در ایران کارهای

دیگری انجام داده که به تأثیرات سیاست‌ها و اقدامات دولت‌های خارجی

و شرکت‌های تکنولوژی و نیز دولت ایران در این زمینه پرداخته است.

پروژه آرتیکل ۱۹ درباره اینترنت ایران یکی از محدود فعالیت‌های این

مجموعه است که فقط روی یک کشور تمرکز دارد. ما به فعالیت‌هایی

که در دوره حضور کوتاه خود انجام داده‌ایم افتخار می‌کنیم و خوشحالیم

که سی‌امین سالگرد فعالیت خود را با گزارشی درباره تناقض پیشرفت و

سرکوب اینترنت در ایران جشن می‌گیریم.

دیوید دیاز

مدیر برنامه آرتیکل ۱۹

انتشار چهارمین گزارش از مجموعه «محدودیت اینترنت» در سی‌امین سالگرد فعالیت آرتیکل ۱۹ منتشر می‌شود. به همین خاطر، به مرور برخی از کارهای دیجیتال پیشین‌مان درباره ایران خواهیم پرداخت که در زمینه آزادی بیان آنلاین در ایران با تمرکز ویژه بر قانون، سیاست‌گذاری و رویکرد حمایتی پیشرو بوده‌اند. یکی از اولین تحلیل‌های حقوقی ما درباره قوانین مطبوعات ایران در سال ۲۰۰۶ منتشر شد.^۱ این مقاله اولین اقدام ما در مقابل باتلاقی است که جمهوری اسلامی ایران ایجاد کرده تا از طریق آن آزادی بیان، دسترسی به اطلاعات و حریم خصوصی را کنترل کند.

برنامه آرتیکل ۱۹ درباره ایران، راهبردهای متفاوتی را در مقابل سیاست‌های اینترنتی پیچیده و غالباً غیرمنسجم حکومت ایران داشته است. آرتیکل ۱۹ از طریق همکاری با ساز و کارهای سازمان ملل در «شورای حقوق بشر»، «بررسی ادواری جهانی حقوق بشر» و به تازگی با همکاری با اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU) و دیگر مجموعه‌های راهبری اینترنت، تبدیل به یکی از برترین مدافعان و کارشناسان آزادی بیان آنلاین شده است. همچنان بیشترین ارجاع‌ها در پژوهش‌های حوزه سیاست‌های اینترنتی ایران، به تحلیل ما درباره جرایم کامپیوتری داده می‌شود که در ژانویه ۲۰۱۲/دی ماه ۱۳۹۰ منتشر شده است.^۲

مقاله ما درباره جرایم کامپیوتری با وجود اهمیت زیاد کافی نبوده است. به همین دلیل ما در سال ۲۰۱۳/۱۳۹۱ گزارشی دیگری با عنوان «جرایم کامپیوتری در ایران: سرکوب عملی آنلاین» منتشر کردیم که بر تاریخ سرکوب آنلاین در ایران، ماهیت پیچیده آن و شماری از مجموعه‌های مسئول سرکوب تمرکز کرد و به معرفی نمونه‌های مربوطه پرداخت. در ادامه این تحقیقات، آرتیکل ۱۹ گزارشی با عنوان «جرایم اینترنتی در ایران: رفتار آنلاین خطرناک» در سال ۲۰۱۵/۱۳۹۳ منتشر کرد که به اثرات رفتارهای آنلاین بر مدافعین حقوق بشر در ایران، پرداخته است. به همراه این گزارش یک بازی به نام «ایروپولی (مونوپولی) برای کاربران ایرانی منتشر شد تا توجه مخاطب عام را به موضوع جلب کند. در جریان بازی «ایروپولی: بازی جرایم کامپیوتری»، هشت ویدیوی کوتاه درباره خطراتی که در گزارش به آن اشاره شده قرار گرفته است. همچنین استیکرهای تلگرامی مرتبط، از طریق انتشار در استفاده در کانال‌های تلگرام و دیگر اپلیکیشن‌های شبکه‌های ارتباط مجازی منتشر شد که

۱ - «آرتیکل ۱۹، یادداشت تحلیلی درباره چارچوب قانونی تنظیم رسانه در ایران علیه استانداردهای بین‌المللی آزادی بیان» ۲ می ۲۰۰۶/۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۵ را در اینجا بخوانید:

<https://www.article19.org/resources.php/resource/451/en/iran-press-law>

۲ - «آرتیکل ۱۹، قانون جرایم کامپیوتری در جمهوری اسلامی ایران»، سال ۲۰۱۲ را در اینجا بخوانید:

<https://www.article19.org/data/files/medialibrary/2921/12-01-30-FINAL-iran-WEB%5B4%5D.pdf>

آشفتگی در سیاست‌های اینترنتی و نحوه توزیع مسئولیت‌ها در مجموعه‌های مختلف و شیوه اعمال آنها، شاخصه‌های این دوره زمانی هستند. به همین دلیل وزارت ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات ایران در تلاش است تا تصمیمات قوه قضاییه برای سانسور و فیلتر پلت‌فرم‌هایی مانند سوارم (Swarm) و فوراسکویر (Foursquare) را توجیه کند. علاوه بر این، دولت روحانی در حمایت و محافظت از آزادی‌ها و ایجاد فرصت‌های آنلاین شکست خورده است چرا که قوه قضاییه اصول‌گرای این کشور در کنار سپاه پاسداران روند بازداشت کاربران ایرانی اینترنت، کمپین‌های هدفمند برای هک کردن سایت‌ها و تعقیب قضایی کاربران اینترنتی را ادامه می‌دهند.

از آغاز فصل پاییز اتفاقات زیادی در ایران افتاده است. این گزارش که چهارمین بخش از مجموعه «محدودیت اینترنت» است، نگاهی به توسعه اینترنت از سپتامبر تا نوامبر ۲۰۱۷ / شهریور تا آذر ۱۳۹۶ می‌اندازد. یکی از مهم‌ترین رویدادهای این دوره، بسته شدن شبکه Cloob به دنبال توقف تلاش صاحبان آن در راضی نگه داشتن مقامات ایرانی بود. کلوب، شبکه اجتماعی جایگزین فیس بوک در ایران بود. توقف فعالیت آن ضربه بزرگی به شبکه ملی اطلاعات زد؛ به ویژه اینکه دولت ایران سیاست‌های سختگیرانه شبکه ملی اطلاعات خود را که شورای عالی فضای مجازی از آن به عنوان ابزاری برای «جنگ سایبری» علیه «دشمنان» ایران استفاده می‌کند، ادامه می‌دهد.

باتوجه به اینکه شورای عالی فضای مجازی بار دیگر خبر از فیلتر قریب‌الوقوع تلگرام و اینستاگرام، به دلیل ناسازگاری پلت‌فرم‌های خارجی با سیاست‌های جدید داده است، مستندسازی ما درباره مقررات تازه مربوط به شبکه‌های اجتماعی همچنان ادامه دارد.

بسته شدن سایت کلوب و پیامدهای آن برای شبکه ملی اطلاعات و پلت فرم های داخلی

محمد جواد شکوری مقدم، بنیانگذار کلوب، ۲۳ اکتبر / اول آبان
دلیل تصمیم خود را در وبلاگش^۵ اینطور توضیح داد:

«۱۲ سال پیش، یک تیم سه نفره جوان و با انگیزه، با ظهور مفهوم شبکه های اجتماعی در دنیای دیجیتال، شروع به توسعه یک شبکه اجتماعی بومی، با الگوبرداری از قهرمان شبکه های اجتماعی آن زمان یعنی سرویس اورکات نمودند. زمانی که راه اندازی و مدیریت یک شبکه اجتماعی از قاچاق کراک و شیشه در این کشور خطرناک تر و پر دردسز تر بود. آن دوران سخت، مصادف با شروع دوران ریاست جمهوری آقای احمدی نژاد بود، زمانی که هیچ تصویر روشنی از مدیریت فضای دیجیتال و بخصوص مفهوم شبکه های اجتماعی و سایت های کاربر محور وجود نداشت. فقط چند لحظه فرض کنید، شما به عنوان مدیر کلوب دات کام، مسئول تمامی فعالیت ها و محتوای پست ها، عکس ها و کامنت های نزدیک به یک میلیون کاربر بودید، دنیایی پر از خلاءهای قانونی و کم تجربه گی دستگاه های اجرایی، قضایی و پلیسی. ... کلوب دات کام نزدیک به سه بار کاملا فیلتر شد. بار آخر رفع فیلتر ما ۲۸ روز به طول انجامید... خاطر هست آن دوران، یک بار بخشی که مسئولیت مدیریت و پالایش فضای مجازی را به تازگی به ایشان سپرده بودند، ما و چند سرویس وبلاگ دیگر را صدا کردند و یکی از آن دوستان که هنوز مسند اجرایی دارند صریحا خطاب به چند جوان مهندس با انگیزه فرمودند: "اگر شما را دستگیر نمی کنیم این فقط لطف ما است. مراقب رفتارتان باشید".»

نکته ای که در مورد کلوب باید به آن توجه کرد، سازگاری آن با پروژه های شبکه اینترنت ملی است؛ تلاش برای محلی کردن پلت فرم ها و نگه داشتن اطلاعات ایرانیان در داخل ایران. بسته شدن کلوب نشان دهنده ناهماهنگی میان سیاست های اینترنتی ایران و اجرای آن است. به طور مثال در فوریه ۲۰۱۷/ بهمن ۱۳۹۵ معاون علم و فن آوری رییس جمهوری اعلام کرد که به توسعه دهندگان اپلیکیشن ها، به ازای جذب هر یک میلیون کاربر در پلت فرمشان، تسهیلاتی معادل ۲۶۰ هزار دلار آمریکا اعطا می کند و این تلاش در راستای بومی سازی پلت فرم ها و جلوگیری از خروج اطلاعات به کمپانی های خارجی مانند تلگرام خواهد بود.^۶

شبکه اجتماعی کلوب، قدیمی ترین شبکه اجتماعی برنامه نویسی شده در داخل ایران در ۱۶ اکتبر ۲۰۱۷ / ۱۵ مهر ۱۳۹۶ بسته شد. مدیران این شبکه در توضیح اینکه چرا تصمیم به بستن کلوب گرفتند، اعلام کردند از اینکه بخواهند محتوای پلت فرم را بر مبنای خواسته های دولت تغییر بدهند خسته شده اند. کلوب در سال ۲۰۰۴ / ۱۳۸۳ به عنوان جایگزینی برای اورکات، شبکه اجتماعی تعطیل شده گوگل به راه افتاد. در طی سال ها، طراحی و عملکرد این شبکه بیشتر به فیس بوک نزدیک شد و معمولا از آن به عنوان رقیب داخلی این شبکه اجتماعی بزرگ آمریکایی یاد می شد. کلوب از سوی سازنده های وبسایت داخلی آپارات، وب سایت اشتراک گذاری ویدیو شبیه یوتیوب گردانده می شد و در روزهای اوج محبوبیتش دو میلیون و ۶۰۰ هزار عضو داشت که در میان آنها چندین مقام رسمی دولتی نیز دیده می شدند. با این حال در سال های اخیر، مقامات ایرانی مانند حسن روحانی، رییس جمهوری و آیت الله خامنه ای، رهبر جمهوری اسلامی برای ارتباط با مخاطبان خود از پلت فرم های خارجی مانند اینستاگرام و توئیتر استفاده می کنند، در حالی که توئیتر در ایران فیلتر است.

این موضوع مدیریت پروژه بزرگ شبکه ملی اطلاعات (که پیشتر از آن به عنوان پروژه اینترنت ملی یاد می شد) را تحت تاثیر قرار می دهد. ما پیش از این در گزارش^۷ ماه مارس ۲۰۱۶ / فروردین ۱۳۹۵ به جزئیات تلاش های پشت پرده این پروژه برای تشویق و حمایت از کمپانی هایی مانند صبا ایده، شرکت نوپای موسس کلوب و آپارات پرداخته ایم. هدف از این کار، ترویج پلت فرم های داخلی ای است که می توانند کاربران ایرانی و اطلاعات آنها را از کمپانی های آمریکایی مانند فیس بوک و گوگل دور نگه دارند.

كلوب ابتدا بر اساس سیاست های شبکه ملی اطلاعات پیش می رفت و هدف خود را ارائه پلت فرمی برای میزبانی محتواهای مطابق با ارزش های اسلامی معرفی کرده بود. با این حال تحقیقات تیم Small Media نشان می دهد که کاربران زیادی در این پلت فرم به دنبال روابط جنسی بوده اند.^۸ همین دلایل باعث می شد که این پلت فرم تحت نظارت دقیق و دائمی دولت باشد. کلوب به دلیل عدم توانایی در نظارت و حذف نظرات سیاسی حساس و تصاویر زنان بی حجاب، سه بار سانسور شد.

۳ - گزارش «محدودیت اینترنت» را با عنوان «پروژه اینترنت ملی ایران» در ۲۹ مارس ۲۰۱۶ / ۱۰ فروردین ۱۳۹۵ اینجا بخوانید: <https://www.article19.org/resources.php/>
en/tightening-the-net-iran's-national-internet-project/۳۸۳۱۵/resource
۴ - این گزارش با عنوان «زیرساخت و سیاست اینترنت در ایران» در جولای ۲۰۱۴ / مرداد ۱۳۹۳ اینجا بخوانید: <https://smallmedia.org.uk/sites/default/files/ua/>
pdf.IIIP_July۲۰۱۴v۲
۵ - یادداشت شکوری مقدم درباره تصمیم برای بستن کلوب در تاریخ ۲۳ اکتبر/ اول آبان را اینجا بخوانید: <http://mohammadjavad.mihanblog.com/post/31>

تصویر ۱: پاسخ جهرمی به سوال روزنامه‌نگار حوزه تکنولوژی درباره نگرانی‌های کاربران ایرانی و بی‌اعتمادی آنها به اپلیکیشن‌های پیام‌رسان ایرانی. این نگرانی‌ها به این دلیل است که دولت ایران به نقض حریم خصوصی و دخالت پلت‌فرم‌های بومی شناخته شده است.

داخلی استفاده نمی‌شود، عدم اطمینان به حفظ حریم خصوصی است. برنامه و تضمینی برای حفظ حریم خصوصی وجود دارد؟» پاسخ جهرمی این بود که «بخش مهمی از مصوبه مربوط به پیام‌رسان‌ها، ایجاد مکانیزم و روالی برای حفظ حریم خصوصی کاربران است» و از نظر او نگرانی‌ها در مورد حریم خصوصی بی‌مورد است.

تحلیل آرتیکل ۱۹ در گزارش ۵ سپتامبر ۲۰۱۷ / شهریور ۱۳۹۶ به روشنی مشخص می‌کند که استانداردهای پروتکل‌ها برای اینگونه اپلیکیشن‌ها حفاظت از حریم خصوصی کاربران و اطلاعات آنها در مقابل دولت‌ها و کمپانی‌های خارجی است، و نه در مقابل دولت ایران.

محمد جواد آذری جهرمی، وزیر ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات در مصاحبه‌ای با «گرداب»، بخش سایبری سپاه پاسداران ایران در ۱۷ اکتبر ۲۰۱۷ / مهر ۱۳۹۶ بسته شدن کلوب را نتیجه نداشتن کاربر دانست. او همچنین گفت که راهبرد دولت برای ترغیب اپلیکیشن‌های پیام‌رسان بومی با حمایت و هدایت‌های شورای عالی فضای مجازی متفاوت می‌شود.^۷

«هر شبکه‌ای که مشتری نداشته باشد، طبیعتاً پس از مدتی سرمایه‌گذاری در آن توجیه‌پذیر نیست و اگر پروژه‌ای بسیار خوب داخل کشور توسعه داده شده باشد و از لحاظ فنی نیز خوب باشد و مدل درستی نیز داشته باشد، اما استراتژی توسعه بازار نداشته باشد، موفق نخواهد بود و با مشکل مواجه خواهد شد. از نظر قوانین حمایتی، شورای عالی فضای مجازی برای حمایت حاکمیتی از پیام‌رسان‌ها مصوبه‌ای دارد که این مصوبه دارای مراحل است که پیام‌رسان‌های داخلی باید خود را رشد دهند و به مرحله‌های بالاتر برسانند و این مصوبه ابلاغ شده^۸ و باید جاریسازی شود.»

جهرمی چند روز بعد در توییتی دوباره تمایلاتش را تکرار کرد و گفت:^۹ «بر اساس مصوبه شورای عالی فضای مجازی، پیام‌رسان‌های ایرانی مورد حمایت ویژه قرار خواهند گرفت. رفع موانع رشد این صنعت در دستور کار قرار گرفته است.» جهرمی تمایلی ندارد بپذیرد که نقش دولت در تلاش برای کنترل محتوای پلت‌فرم‌ها، توسعه‌دهندگان و کاربران را از اپلیکیشن‌های بومی فراری می‌دهد. در حالی که مقدم، بنیانگذار کلوب، تصریح کرده که دخالت‌های دولت در اپلیکیشن آنها باعث فاصله گرفتن کاربران از این شبکه اجتماعی شده بود، جهرمی نپذیرفت که مداخله دولتی مانع رشد این صنعت شده است. بازخوردهایی که جهرمی در توییت دریافت کرده و درگیری‌های گاه و بی‌گاه او با کاربران، بیانگر روحیه کاربران ایرانی است. صادق زنگنه، یک روزنامه‌نگار آزاد در تهران در واکنش به این توییت، از او پرسید: «مهم‌ترین دلیلی که از پیام‌رسان‌های

۶ - اظهارات معاون علم و فن‌آوری رییس جمهور را در آژانس خبری تکراسا با عنوان «انگیزه میلیون دلاری برای اپلیکیشن‌های پیام‌رسان داخلی در ایران» در ۲۵ فوریه ۲۰۱۷ / ۷ اسفند ۱۳۹۵ در اینجا بخوانید: <http://tehrasa.com/2017/02/25/million-dollar-incentives-local-messaging-apps-iran>

۷ - سخنان جهرمی را در وب‌سایت گرداب بخوانید: <http://bit.ly/2hwXZON>

۸ - ضمیمه مصوبه قانونی ابلاغ شده را در گزارش ۱۸ سپتامبر ۲۰۱۷ / ۲۷ شهریور ۱۳۹۶ آرتیکل ۱۹ از مجموعه «محدودیت اینترنت» با عنوان «کابینه‌ای جدید و تلاشی تازه برای کنترل» در اینجا بخوانید: <http://bit.ly/2xXdWEI>

۹ - توییت محمد جواد آذری جهرمی در تاریخ ۲۹ اکتبر ۲۰۱۷ / ۱۳ آبان ۱۳۹۶ را اینجا بخوانید: <https://twitter.com/azarijahromi/status/924733594526015490>

۱۰ - گزارش ۱۸ سپتامبر را با عنوان عنوان «کابینه‌ای جدید و تلاشی تازه برای کنترل» اینجا بخوانید:

<https://www.article19.org/resources.php/resource/38874/en/tightening-the-net-a-new-cabinet-and-new-attempts-at-control>

تصویر ۲: جهرمی در اکانت اینستاگرامش اعلام کرد که اگر کاربران از نرم‌افزارهای پیام‌رسان بومی مورد تایید دولت استفاده کنند می‌توانند از تخفیف ۳۰ درصدی اینترنت بهره‌مند شوند.

نوامبر/۲۳ آبان در یازدهمین نمایشگاه رسانه‌های دیجیتال به مخاطبان گفت که این شورا در حال پیشرفت در سیاست‌های بازدارنده است و این موضوع را با ادمین‌های کانال‌های بزرگ تلگرام مطرح خواهد کرد تا به اپلیکیشن‌های بومی مهاجرت کنند. فیروزآبادی گفت:

«بسیاری از پیام‌رسان‌ها هم‌اکنون از رمز استفاده می‌کنند و این موضوع امکان نظارت را به ما نمی‌دهد، براین اساس طی مذاکره با پیام‌رسان‌های خارجی مانند تلگرام و اینستاگرام، از آن‌ها خواسته‌ایم قابلیت‌های دیگری ایجاد کنند تا بتوانیم سیاست‌های صیانت از ارزش‌های اسلامی را در شبکه‌های پیام‌رسان محقق کنیم. چنانچه این ملاحظات محقق شود، مشکلی پیش نخواهد آمد اما اگر این شبکه‌ها اقدام جدی به عمل نیاورند ما تدابیر لازم را اتخاذ خواهیم کرد.... همچنین تاکید ما به کسانی که کار رسانه‌ای انجام می‌دهند این است که اگر دارنده گروه‌ها و کانال‌هایی با بیش از پنج هزار عضو در شبکه‌های خارجی هستند، به موازات فعالیت در این شبکه‌ها، در یک پیام‌رسان داخلی نیز فعال باشند تا اگر مجبور به اتخاذ سیاست‌های محدودکنندگی شدیم، لطمه‌ای به صنعت رسانه وارد نشود.»

این یک اظهارنظر مهم از سوی شورای عالی فضای مجازی است که بیانگر سطح دانش درباره رمزگذاری است. کارشناسان و شرکت‌ها بارها اعلام کرده‌اند که مجبور شده‌اند این مساله را توضیح بدهند که داشتن راه نفوذ گزینشی به فضای رمزگذاری شده از نظر فنی ممکن نیست.^{۱۴}

در هر صورت اظهارات رییس شورای عالی فضای مجازی درباره تلگرام و اینستاگرام بی‌جاست، زیرا هیچ‌کدام از این پلت‌فرم‌ها به خاطر توانایی رمزگذاری‌شان مشهور نیستند. کانال‌های عمومی تلگرام که به‌عنوان اصلی‌ترین پلت‌فرم شبکه اجتماعی در سطح ملی مطرح است، رمزگذاری نشده است. اینستاگرام نیز فقط برای بخشی از ترافیک‌های

در حال حاضر به نظر می‌رسد راهبرد جهرمی به عنوان وزیر برای کشاندن کاربران به استفاده از این پلت‌فرم‌ها به نقض دائمی هنجارهای بی‌طرفی شبکه (net neutrality) منجر شده است.^{۱۱} او در ۱۳ نوامبر/۲۳ آبان در اکانت اینستاگرامش اعلام کرد کاربرانی که در اپلیکیشن‌های پیام‌رسان بومی و مورد تایید دولت ثبت‌نام کرده‌اند، می‌توانند از ۳۰ درصد تخفیف در هزینه اینترنت شان استفاده کنند) تصویر ۲ را ببینید).^{۱۲}

بحث‌های شورای عالی فضای مجازی درباره فیلتر کردن تلگرام و اینستاگرام

در گزارش سپتامبر ۲۰۱۷/شهریور ۱۳۹۶ این مجموعه، مصوبه قانونی جدید شورای عالی فضای مجازی را پوشش داده‌ایم.^{۱۳} این مصوبه درباره سیاست‌ها و عملکردهای مربوط به سازماندهی شبکه اجتماعی اپلیکیشن‌های پیام‌رسان است. پس از دو ماه، به نظر می‌رسد که این شورا همچنان درباره اینکه پلت‌فرم‌های خارجی بخواهند با این قوانین سازگار شوند تردید دارد. حسن فیروزآبادی، رییس این شورا در ۱۴

۱۱ - ما در گزارش ۱۷ جولای ۲۰۱۷ / ۲۶ تیر ۱۳۹۶ از مجموعه «محدودیت اینترنت» با عنوان «آزادی‌های آنلاین در ایران پس از انتخاب مجدد روحانی» در صفحات ۶ و ۷ نگرانی‌های خود را درباره سیاست ترویج پلت‌فرم‌های بومی و نقض استانداردهای بین‌المللی بی‌طرفی شبکه ابراز کرده‌ایم. این مطلب را در اینجا بخوانید: <https://www.article19.org/resources.php/resource/38827/en/tightening-the-net-online>

<https://www.article19.org/resources.php/resource/38827/en/tightening-the-net-online>

۱۲ - پست ۱۳ نوامبر ۲۰۱۷ / ۲۳ آبان ۱۳۹۶ جهرمی را می‌توانید در اکانت @azarijahromi یا در اینجا بخوانید: <https://www.instagram.com/p/BbcDxSEAKcM/>

۱۳ - صفحات ۱۳ تا ۱۵ گزارش ۱۸ سپتامبر ۲۷ شهریور این مجموعه با عنوان «کابینه جدید و تلاش‌های تازه برای کنترل» را اینجا بخوانید: <https://www.article19.org/resources.php/resource/38874/en/>

<https://www.article19.org/resources.php/resource/38874/en/>

۱۴ - پست «ندیم کیبسی» درباره ناممکن بودن نفوذ به نرم‌افزارهای رمزگذاری شده از نظر ریاضی و تکنیکی را که پس از حملات پاریس در ۲۷ نوامبر ۲۰۱۷ / ۶ آذر منتشر شده است، اینجا بخوانید: <https://nadim.computer/2015/11/23/on-encryption-and-terrorists.html>

<https://nadim.computer/2015/11/23/on-encryption-and-terrorists.html>

اشتراک‌گذاری عکس از رمزگذاری استفاده می‌کند. پیش از این ایران پلت‌فرم‌هایی مانند سیگنال و وایبر را مسدود کرده که به خاطر توانایی رمزگذاری‌شان مشهور بودند اما هیچ‌گاه رسماً دلیل این فیلترها را توضیح نداده است.^{۱۵} فیس‌بوک، شرکت صاحب امتیاز اینستاگرام، دومین شبکه اجتماعی محبوب ایرانیان پس از تلگرام نیز هیچ اشاره‌ای نکرده که آیا دولت ایران درباره نحوه خدمات‌رسانی آنها در ایران درخواست یا اولتیماتومی صادر کرده است یا نه.

درحالی‌که دولت ایران به مذاکرات و ارتباطاتش با این شرکت‌های بزرگ فن‌آوری اشاره می‌کند، آرتیکل ۱۹ از آنها می‌خواهد تا این ارتباطات را به صورت شفاف مستند و منتشر کنند تا حقوق و امنیت کاربران تضمین شود.

پاول دوروف، بنیان‌گذار تلگرام از ماه سپتامبر/شهریورگذشته، بارها درباره این درخواست‌ها به شکل عمومی اظهارنظر کرده است. ۲۶ سپتامبر ۲۰۱۷/چهارم مهر ۱۳۹۶ دادستان تهران اعلام کرد که قوه قضاییه ایران پرونده‌ای علیه تلگرام باز کرده است. او توضیح داد:^{۱۶}

«علیه مدیریت تلگرام اعلام جرم شده و این پرونده به ناحیه امور بین‌الملل دادسرای تهران ارجاع شده است. این که شبکه تلگرام خود را تابع قوانین غربی می‌داند، مانع از رسیدگی به این اعلام جرم نخواهد بود. به موجب این اعلام جرم، شبکه تلگرام علاوه بر ارائه خدمات به گروه‌های تروریستی از جمله گروه داعش، به بستر مناسب برای فعالیت سایر گروه‌های مجرمانه سازمان یافته تبدیل شده و ارتکاب جرایم هرزه‌نگاری کودکان، قاچاق انسان و مواد مخدر را ترویج نموده و تسهیل کرده است.»

دوروف، در ۲۷ سپتامبر ۲۰۱۷ / پنجم مهر ۱۳۹۶ در کانال تلگرامش به این موضوع واکنش نشان داد و گفت: «امروز ایران به لیست کشورهای

که من نمی‌توانم به آنها سفر کنم اضافه شد. دادستان تهران به تازگی نسبت به من اعلام جرم کرده است.»^{۱۷} در اکتبر ۲۰۱۶ / مهرماه ۱۳۹۵ دولت قصد خود برای کنترل تلگرام را در راستای مبارزه با اخبار کذب اعلام کرد. در نوامبر ۲۰۱۶ / آبان‌ماه ۱۳۹۵ دولت قانونی را تصویب کرد که بر اساس آن ادمین‌های کانال‌های عمومی‌ای که بیش از پنج هزار عضو دارند، باید اطلاعات خود را ثبت کنند. دولت مجدداً هدف خود از این کار را پیشگیری از انتشار اخبار کذب اعلام کرده بود.^{۱۸}

چهارم ۸ اکتبر ۲۰۱۷ / ۱۶ مهر ۱۳۹۶ اعلام کرد که دولت به طور جدی خواهان بسته شدن کانال‌هایی ضد انقلاب است.^{۱۹} اوایل اکتبر/مهرماه، کانال‌های خبری تلگرامی که از خارج ایران مدیریت می‌شوند گزارشی منتشر کردند که نشان می‌داد دختر صادق لاریجانی، رییس قوه قضاییه ایران به اتهام جاسوسی برای بریتانیا دستگیر شده است. انتشار این اخبار در کانال‌های تلگرامی باعث شد دولت این کانال‌ها را زیر ذره بین قرار دهد. لاریجانی این اخبار را رد کرد و اعلام کرد این اطلاعات غلط در ادامه فتنه ۸۸ است و آنها را به جنبش سبز سال ۸۸ ارتباط داد. چهارم ۸ اکتبر/ ۱۶ مهر در توییتی خطاب به دوروف ناراحتی خود را نسبت به اخبار منتشر شده در کانال تلگرامی آمدنیوز چنین ابراز کرد: «ما از گردش آزاد اطلاعات حمایت می‌کنیم اما نفرت‌پراکنی و انتشار اخبار کذب در فضای مجازی را محکوم می‌کنیم.» دوروف در پاسخ به این توییت هم در توییت و هم در یک پست وبلاگ توضیح داد که تلگرام فقط محتوا و کانال‌هایی را حذف می‌کند که برای آنها گزارش خشونت و نفرت‌پراکنی ارائه شده باشد.^{۲۰}

اگرچه تلگرام همچنان در معرض فیلتر شدن قرار دارد، باید به این موضوع اشاره کرد که بحث‌های مربوط به فیلتر کردن این اپلیکیشن یا پیدا کردن مکانیزمی برای سانسور آن از اکتبر ۲۰۱۵ / مهرماه ۱۳۹۴ بدون هیچ نتیجه‌ای ادامه دارد. دو سال پیش، کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه برای پرداختن به موضوع سانسور تلگرام تشکیل جلسه داد اما نهایتاً هیچ تصمیمی در این زمینه گرفته نشد.^{۲۱}

۱۵ - میث رمزگذاری را در صفحه ۵ از گزارش ۱۱ می ۲۰۱۷ / ۲۱ اردیبهشت ۱۳۹۶ این مجموعه با عنوان «آزادی‌های آنلاین در ایران در آستانه انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۱۷» در اینجا بخوانید: <http://bit.ly/2qvRn4Q>

۱۶ - اتهامات دولت‌آبادی نسبت به پاول دوروف در ۲۶ سپتامبر/چهارم مهر را اینجا بخوانید. <http://bit.ly/2yDJYIG>

۱۷ - کانال تلگرام پاول دوروف را می‌توانید اینجا پیدا کنید: <https://telegram.me/durov>

۱۸ - تحلیل قوانین کانال‌های تلگرامی به خاطر نگرانی‌های مربوط به اخبار کذب در ۲۰۱۶ را با عنوان «مرز باریک میان سانسور سیاسی و جنگ علیه اخبار کذب در ایران» توسط گلوبال ویسز را اینجا بخوانید: <https://advocx.org/globalvoices.org/2016/12/08/the-thin-line-between-political-censorship-and-fighting-fake-news-in-iran>

۱۹ - اظهارات چهارمی در ۱۰ اکتبر ۱۷ مهر را اینجا بخوانید: <http://bit.ly/2y7Hah5>

۲۰ - توییت و اظهارات دوروف در واکنش به چهارمی را اینجا بخوانید: <https://twitter.com/durov/status/9170767055751168>

پست وبلاگ او درباره آزادی بیان را در اینجا بخوانید: <http://telegra.ph/Telegram-and-Freedom-of-Speech-10-29>

۲۱ - اولین جلسه کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه در مورد سانسور تلگرام در ۲۰ اکتبر/ آبان برگزار شد. اینجا را ببینید: <http://bit.ly/2z2CAog>

توسط مقام قضایی در دسته خلاف عفت عمومی تشخیص داده شده‌اند. ط
نامه‌ای از دادستان محترم درخواست بررسی مجدد کرده‌ام.^{۲۵}

تصمیم‌گیری درمورد فیلترینگ، همانگونه که در قانون جرایم کامپیوتری آمده است روندی چند جانبه است که توسط کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه انجام می‌شود و وزیر ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات نیز به عنوان عضوی از این کارگروه در روند این تصمیم‌گیری‌ها دخالت دارد. به هر حال تصمیم‌گیری یک‌جانبه قوه قضاییه برای مسدود کردن تماس‌های صوتی تلگرام در آوریل ۲۰۱۷/ فروردین ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که این روند گهگاه توسط قوه قضاییه دور زده می‌شود.^{۲۶}

تبعیض در دسترسی: رسانه‌های ایران و روزنامه‌نگاران و دسترسی به اینترنت آزاد

وزیر ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات در سخنرانی ۲۹ اکتبر ۲۰۱۷/ آبان ۱۳۹۶، در جریان بیست و سومین جشنواره مطبوعات اعلام کرد کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه خواستار دسترسی بدون سانسور روزنامه‌نگاران و آژانس‌های خبری به اینترنت است. او گفت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که مسئول بازنگری قوانین رسانه‌ها و مطبوعات است، حرف آخر را در مورد اعمال این سیاست جدید خواهد زد. او همچنین قول داد که وزارت ارتباطات قادر است زیرساخت‌های لازم را برای این دسترسی فراهم کند.^{۲۷}

نهادهای دولتی مانند وزارت‌خانه‌ها و موسساتی مانند سازمان صداوسیما یا موسسات بین‌المللی مانند ساختمان‌های سازمان ملل در تهران به اینترنت بدون فیلتر متصل هستند. این بیانگر ناعدالتی و تبعیضی است که در اجرای قوانین و سیاست‌های اینترنت وجود دارد.

کمپین حقوق بشر در ایران که در نیویورک مستقر است. نسبت به چنین سیاست‌گذاری‌هایی ابراز نگرانی کرده است زیرا چنین سیاست‌هایی به جای تلاش برای ایجاد فرصت دسترسی برابر برای همه، باعث می‌شود رسانه‌ها گزارش‌های مثبتی نسبت به عملکرد دولت ارائه دهند.^{۲۸}

دولت روحانی تلاش می‌کند تصویر میانه‌رو و طرفدار آزادی او را که باعث

کاربران ایرانی در شبکه‌های اجتماعی در ۱۸ اکتبر ۲۰۱۷/ ۲۶ مهر ۱۳۹۶ گزارش دادند که ساوندکلاود (SoundCloud) و اسپاتیفای (Spotify) در ایران قابل دسترسی هستند. وب‌سایت فن‌آوری دیجیتال بعداً با توجه به این اخبار اعلام کرد این موقعیتی عالی برای رشد صنعت موسیقی ایران است.^{۲۹} همچنین چندین کاربر اینترنتی ایران مانند پوریا آسترکی از جهرمی به خاطر این اقدام تشکر کردند.^{۳۰} اما پس از چندی، کاربران متوجه شدند رفع فیلتر اسپاتیفای تغییر چندانی در امکان استفاده کاربران ایرانی از این وب‌سایت ایجاد نکرده است، زیرا اسپاتیفای به کاربرانی که از ایران به اینترنت متصل هستند اجازه استفاده از امکاناتش را نمی‌دهد، زیرا آن را مخالف قوانین تحریمی آمریکا می‌داند. دولت هیچ اظهار نظری در مورد دلایل و روند رفع فیلتر از این پلت‌فرم‌ها نکرده است.

محدودیت‌ها: فوراسکور، سوارم و عدم شفافیت در روند تصمیم‌گیری برای فیلتر آنها

علی‌رغم برداشتن محدودیت برخی از پلت‌فرم‌های موسیقی، مقامات ایرانی محدودیت‌های تازه‌ای برای پلت‌فرم‌های به اشتراک‌گذاری موقعیت مکانی مانند فوراسکور (Foursquare) و سوارم (Swarm) ایجاد کرده‌اند. گزارش‌ها حاکی از آنند که این دو اپلیکیشن در اواخر اکتبر/اوایل آبان مسدود شدند.^{۳۱} کاربران ایرانی این فیلترینگ را در شبکه‌های اجتماعی گزارش دادند و رسانه‌های ایران نیز این موضوع را پوشش دادند. این دو پلت‌فرم که یکدیگر را کامل می‌کنند متعلق به یک شرکت هستند. فوراسکور به کاربران اجازه می‌دهد که رستوران‌ها، فروشگاه‌ها و مکان‌های دیگر را بر اساس موقعیت مکانی‌شان پیدا کنند، به آنها امتیاز بدهند و ارزیابی خود نسبت به آنها را منتشر کنند و به دیگران در مورد آنها پیشنهاداتی ارائه بدهند. در حالی که سوارم به کاربران اجازه می‌دهد که موقعیت مکانی خود را با دوستان در یک فید اجتماعی به اشتراک بگذارند. در سال‌های اخیر، این پلت‌فرم‌ها در ایران بسیار محبوب شده بودند و در کلان‌شهرهایی مانند تهران، کافه‌ها و رستوران‌های محبوب به ویژه در میان جوانان را معرفی می‌کردند. جهرمی، سانسور این پلت‌فرم‌ها را تأیید کرد اما گفت تصمیم برای فیلتر شدن آنها از طرف این وزارت خانه نبوده است و این کار توسط قوه قضاییه انجام شده است. او اول نوامبر ۲۰۱۷/ ۱۰ آبان ۱۳۹۶ خطاب به دنبال‌کنندگان در توئیتر گفت: «سایت‌های فیلتر شده اخیر،

۲۲ - گزارش دیجیتالو در ۱۰ اکتبر ۱۷/ مهر را اینجا بخوانید: <http://bit.ly/2hpMx3B>

۲۳ - توئیست پوریا آسترکی در ۱۷ اکتبر ۲۰۱۷/ ۲۵ مهر ۱۳۹۶ اینگونه بود: «رفع فیلتر #ساوندکلاود و #اسپاتیفای فقط به #رفع فیلتر ساده نیست، آزادی صداست. تشکر فراوان» این توئیست را می‌توانید در اینجا ببینید: <https://twitter.com/pooria2>

status/920405750295474176

۲۴ - بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد که این فیلترینگ توسط DNS انجام شده است. براساس پژوهش ما با همکاری Open Observatory Network Initiative یا OONI نشان می‌دهد که این نوع سانسور بیشترین کاربرد را در ایران دارد و این بیانگر سیستم تصمیم‌گیری مرکزی برای سانسورها است. گزارش OONI با عنوان «سانسور اینترنت در ایران: بررسی اندازه‌گیری‌های شبکه از ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷» را که در ۲۸ سپتامبر ۲۰۱۷/ ۶ مهر ۱۳۹۶ منتشر شد، اینجا بخوانید: <https://ooni.org>

۲۵ - توئیست جهرمی در واکنش به فیلتر پلت‌فرم‌های سوارم و فوراسکور در ۱ نوامبر ۲۰۱۷/ ۱۰ آبان ۱۳۹۶ را اینجا بخوانید: <https://twitter.com/azarijahromi/status/92572232881664000>

۲۶ - گزارش ۱۱ می ۲۱/۲۰۱۷ اردیبهشت این مجموعه را با عنوان «آزادی‌های آنلاین در ایران در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۳۹۶» اینجا بخوانید: <https://www.article19.org/resources.php/resource/38743/en/tightening-the-net>

online-freedoms-in-iran-ahead-of-the-2017-presidential-elections

۲۷ - سخنان روز ۲۹ اکتبر/ ۷ آبان جهرمی در جشنواره مطبوعات را در اینجا ببینید: <https://www.mehrnews.com/news/4128129>

۲۸ - گزارش کمپین حقوق بشر در ایران در ۱۲ نوامبر ۲۱/۲۰۱۷ آبان با عنوان «وزیر ارتباطات و فن‌آوری ایران می‌گوید خواستار برداشتن تحریم ملی توئیتر است» را اینجا بخوانید: <https://www.iranhumanrights.org/2017/11/iran->

telecommunications-minister-says-hes-looking-into-lifting-the-state-ban-on-twitter

پروزی‌اش در انتخابات شد، حفظ کند. اما نهادهای اصول‌گرای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و پلیس فتا و قوه قضاییه با سرکوب مداوم که با هدف ارباب و سرکوب آزادی بیان صورت می‌گیرد، این تلاش‌ها را خنثی می‌کنند. نمونه بارز این سرکوب‌ها هدف قرار دادن ادمین‌های کانال‌های تلگرامی‌ای بود که از حسن روحانی در جریان انتخابات ماه می ۲۰۱۷ / ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۶ حمایت می‌کردند.

استفاده از بدافزار علیه روزنامه‌نگاران ایرانی خارج از کشور و فعالان داخلی

براساس تحقیقات کمپین بین‌المللی حقوق بشر در ایران، سپاه پاسداران چندین روزنامه‌نگار ایرانی، وکلای حقوق بشر و فعالان خارج از ایران را که از سیستم‌های مک استفاده می‌کردند، با فایل‌های فشرده‌شده آلوده مورد هدف قرار داده است. این فایل‌ها نام جعلی «مقاله‌ای برای حقوق زنان» را بر خود داشتند که اجرای آنها باعث آلوده شدن کامپیوتر به یک بدافزار (جاسوس‌افزار) می‌شد. تحقیقات بیشتری که توسط این کمپین انجام شد، به تلاش هکرها برای رهگیری رمز تایید دومرحله‌ای که باید به موبایل کاربران ارسال شود، اشاره می‌کند. این تحقیقات نشان می‌دهد این اقدام حداقل برای ۱۰ فعال سیاسی اصلاح‌طلب در ایران بین ۳۱ اکتبر/۹ آبان تا ۴ نوامبر ۲۰۱۷ / ۱۳ آبان ۱۳۹۶ انجام شده است. کمپین بین‌المللی حقوق بشر می‌گوید این هکرها برای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کار می‌کردند. گزارش آرتیکل ۱۹ در فوریه ۲۰۱۷/دی‌ماه ۱۳۹۵ از این مجموعه^{۲۹} که درباره جنگ نرم و تاکتیک‌های سایبری بود، با اعلام اینکه تعیین منبع چنین تلاش‌هایی برای هک بسیار سخت است، نتیجه‌ی مشابهی را گرفته بود. هرچند، اهداف این حملات سایبری این احتمال را بالا می‌برد که یکی از ارگان‌های تندروی حکومت ایران مانند سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منبع این حملات باشد. این نوع اقدامات به طور موثری می‌تواند برای آزادی بیان مضر باشد و جو وحشت از نوعی کنترل را ایجاد کند که بیش از توانایی نظارتی واقعی دولت است و می‌تواند عاملی ترغیب‌گر برای خودسانسوری یا پایان دادن به فعالیت روزنامه‌نگاری یا حقوق بشری باشد.

دستگیری و محکومیت ادمین‌های کانال‌های تلگرامی

آرتیکل ۱۹ وضعیت نگران‌کننده ۱۲ ادمین کانال‌های تلگرام را که در جریان انتخابات ریاست‌جمهوری اخیر دستگیر شدند، پیگیری می‌کند.^{۳۰} این دستگیری‌ها توسط سپاه پاسداران انجام شدند. دستگیری ادمین‌ها علی‌رغم اعتراض‌های دولت روحانی و چندین نماینده میانه‌رو مجلس توسط قوه قضاییه تایید و توجیه شد.^{۳۱}

دلیل این دستگیری‌ها که پیش از انتخابات ریاست‌جمهوری در ۲۹ اردیبهشت انجام شد، ارباب روزنامه‌نگارهای اصلاح‌طلب و میانه‌رویی بود که از طریق کانال‌های تلگرام از روحانی حمایت می‌کردند. با وجود آزادی تعداد کمی از این ادمین‌ها، محکومیت نهایی آنها در اوایل سپتامبر/شهریور اعلام شد. سعید نقدی که کانال تلگرامی خبری‌ای را در هواداری از روحانی ایجاد کرده بود، ۴ سپتامبر/۱۳ شهریور، به چهار سال زندان و دو سال محرومیت از هرگونه فعالیت رسانه‌ای محکوم شد. وکیل شش ادمین دیگر اعلام کرد که آنها در مجموع به ۲۳ سال زندان محکوم شده‌اند. سبحان جعفری به سه سال زندان، سعید نقدی و جواد جمشیدی به چهار سال زندان، نیما کشاورزی و علی احمدنیا هر کدام به پنج سال زندان محکوم شدند.^{۳۲} اتهام این افراد «اقدامات ضد امنیتی» و «مسائل خلاف عفت عمومی» بوده است. در ۱۴ سپتامبر ۲۰۱۷ / ۲۳ شهریور ۱۳۹۶ دسته دیگری از ادمین‌های کانال‌های تلگرام به لیست متهمان اضافه شدند؛ ادمین‌هایی که هم‌جنس‌گرایی را ترویج می‌کنند. ناصر عبتاتی دادستان عمومی استان اردبیل اعلام کرد که شش ادمین کانال تلگرامی به دلیل ترویج همجنس‌گرایی بازداشت شدند. به گفته این دادستان پلیس سایبری استان آنها را دستگیر کرده است.^{۳۳}

۲۹ - گزارش ۳ فوریه ۲۰۱۷ / ۱۵ بهمن این مجموعه با عنوان «جنگ نرم و تاکتیک‌های سایبری در ایران» را اینجا بخوانید: <https://www.article19.org/resources.php/resource/38619/en/tightening-the-net-part-2-the-soft-war-and-cyber-tactics-in-iran>

۳۰ - صفحه ۱۰ از گزارش ۱۱ می ۲۰۱۷ / ۲۱ اردیبهشت ۱۳۹۶ با عنوان «آزادی‌های آنلاین در ایران در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۳۹۶» را اینجا بخوانید: <https://www.article19.org/resources.php/resource/38743/en/tightening-the-net-online-freedoms-in-iran-ahead-of-the-2017-presidential-elections>

۳۱ - صفحات ۸ و ۹ گزارش ۱۷ جولای ۲۰۱۷ / ۲۶ تیر با عنوان «آزادی‌های آنلاین در ایران پس از انتخاب مجدد روحانی» را اینجا بخوانید: <https://www.article19.org/resources.php/resource/38827/en/tightening-the-net-online-freedoms-in-iran-following-rouhani%E2%80%99s-re-election>

۳۲ - خبر دویچه وله درباره محکومیت‌ها در ۴ سپتامبر ۲۰۱۷ / ۱۳ شهریور را اینجا بخوانید: <http://p.dw.com/p/2jKk>

۳۳ - پلیس سایبری ایران با نام پلیس فتا شناخته می‌شود.

مقامات کلیدی دولت روحانی با این دستگیری‌ها به ویژه دستگیری حامیان رییس‌جمهوری مخالفت کردند. دادستان کل نیز اعلام کرد که با بی‌توجهی دولت در کنترل و نظارت بر کانال‌های تلگرامی مخالف است. پیش از شروع کار جهرمی به عنوان وزیر ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات، عبدالصمد خرمشاهی، معاون دادستان کل و دبیر کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه اعلام کرد: «تاکنون حدود ۸۰ هزار کانال تلگرامی مجرمانه که علیه امنیت کشور و نظام جمهوری اسلامی ایران و علیه مقدسات و هویت ملی، دینی و فرهنگی مردم مشغول فعالیت هستند شناسایی شده و فهرست این کانال‌ها بارها با دستور قضایی جهت فیلتر شدن برای وزارت ارتباطات ارسال شده است، ولی تاکنون فیلتر نشده‌اند.» مشخص نیست که آیا ادمین‌های این کانال‌ها همگی در ایران هستند یا خیر یا خرم‌آبادی چه پیشنهادی برای فیلتر این کانال‌ها توسط وزارت بدون همکاری تلگرام دارد. جهرمی، وزیر جدید ارتباطات و فن‌آوری که پیش از این برای سازمان‌های اطلاعاتی کار می‌کرد، هنوز این بازداشت‌ها را محکوم نکرده است. او می‌گوید: «ملاحظات فرهنگی و حاکمیتی بر عرصه فضای مجازی برای ما اهمیت زیادی دارد. به جای دعوا کردن باید هماهنگی‌های لازم را انجام دهیم.» این درحالی‌ست که محمود واعظی، وزیر پیشین ارتباطات در مقابل محکومیت‌های قوه قضاییه برای محدود کردن تلگرام می‌ایستاد، جهرمی می‌گوید که می‌خواهد با آنها همکاری کند. جهرمی درباره اظهارات خرم‌آبادی گفت: «فیلتر سایت‌ها و کانال‌های شبکه مجازی از دو طریق دستور مستقیم قاضی و یا تصویب و دستور کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه انجام می‌شود و افراد نمی‌توانند با نظر شخصی خود اقدام به چنین کاری کنند.»^{۲۴}

- اظهارت وزیر در مورد خواسته‌اش برای رفع فیلتر توئیتر و دور نگه داشتن تلگرام و اینستاگرام از سانسور به وضوح در تضاد با تلاش برای راضی نگه داشتن عناصر اصول‌گرا به ویژه قوه قضائیه است. دولت روحانی اگر بخواهد به وعده‌هایش برای حفاظت از آزادی اینترنت و ترویج نوآوری‌ها عمل کند، با چالش‌هایی روبه روست. آرتیکل ۱۹ پیشنهاد می‌دهد:
- حق بیان ایده‌ها و انتقال اطلاعات بدون محدودیت را برای کانال‌های تلگرام و دیگر گروه‌ها و افراد به رسمیت بشناسد.
- قوانین ایران و نحوه اجرای آنها را با استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر تنظیم کند.

به رسانه‌ها

- امتیازات ویژه و انحصاری دولت برای رسانه‌ها در حق استفاده نامحدود و دسترسی آزاد به اینترنت را نپذیرند.
- به جای پذیرش این امتیازات، با گروه‌های به‌حاشیه‌رانده شده همکاری کنند تا دسترسی برابر به اینترنت برای تمام اشخاص در ایران تضمین شود.

به صنعت مخابرات ایران

- همکاری با دولت را برای دادن تخفیف به کاربرانی که از پلت‌فرم‌های شبکه‌های اجتماعی بومی یا از دیتای داخلی استفاده می‌کنند نپذیرند، زیرا این کار در تناقض با استانداردهای بین‌المللی بی‌طرفی شبکه است.

به شرکت‌های بزرگ شبکه‌های اجتماعی (فیس‌بوک و تلگرام)

- امکاناتی را فراهم کنند تا ادمین‌های کانال‌های تلگرام بتوانند هویت آفلاین خود را حفظ کنند و مانع تعقیب و بازداشت بیشتر ادمین‌ها توسط حکومت ایران شوند.
- شرکت‌هایی مانند اینستاگرام و تلگرام باید درباره درخواست‌های دولت ایران ونحوه ارتباطات و مذاکرات با آن، به طور شفاف مستندسازی کنند.

به وزارت ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات

- سیاست‌های تشویقی برای ملی‌سازی پلت‌فرم‌ها و محتوا با هدف کنترل گردش اطلاعات را پایان دهد.
- تخفیف دادن به افرادی را که از شبکه‌های اجتماعی بومی استفاده می‌کنند پایان دهد زیرا این کار ناقض اصول بی‌طرفی شبکه است.
- با قوه قضائیه به طور جدی رایزنی کند تا این قوه به رویکرد محدودکننده نسبت به آزادی بیان در ایران پایان دهد، به ویژه درباره برخورد نادرست این قوه با کانال‌های تلگرام و ادمین‌ها.
- مستندسازی شفاف احکام قضایی فیلترینگ مانند مسدود کردن سوارم و فوراسکویر را تضمین کند و روند پیاده‌سازی فیلترینگ توسط کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه را به روشنی تبیین کند.
- ارتباطات و مذاکرات خود را با شرکت‌های فن‌آوری تلگرام و فیس‌بوک (برای اینستاگرام) منتشر کند.

به شورای عالی فضای مجازی

- مقررات شبکه‌های اجتماعی را لغو کند.
- سانسور موجود و تهدید به سانسور پلت‌فرم‌ها را پایان دهد.
- تشویق به استفاده از پلت‌فرم‌های بومی را متوقف کند و به جای آن، فن‌آوری‌های محلی را بدون نقض استانداردهای بین‌المللی مانند بی‌طرفی شبکه و آزادی بیان توسعه دهد.

به قوه قضائیه

- بدون معطلی و بدون هیچ شرطی، ادمین‌های کانال‌های تلگرامی را که به خاطر حمایت از روحانی دستگیر شده بودند، آزاد کند.
- بدون معطلی کاربران و ادمین‌های تلگرام را که به خاطر انتشار محتوای مرتبط با همجنسگرایی بازداشت شده‌اند، آزاد کند و این نوع دستگیری‌ها را پایان دهد.